

СЕКЦІЯ 5

СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ

Боднар О. А.,

канд. екон. наук, доцент, доцент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ФІНАНСОВА РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ АГРОБІЗНЕСУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

У сучасних умовах аграрний сектор України функціонує в середовищі підвищеної турбулентності, що спричинена повномасштабною війною, змінами клімату, коливаннями на глобальних ринках та трансформаціями у фінансово-кредитній системі. В такій ситуації зростає значення категорії фінансової резильєнтності агробізнесу — здатності підприємств ефективно реагувати на шоки, швидко адаптуватися до змін та відновлюватися після криз, зберігаючи функціональність, стійкість і потенціал розвитку [1].

Фінансова резильєнтність у сільському господарстві — це не лише короткострокова здатність протистояти фінансовим втратам, а й довгострокова спроможність забезпечувати стабільний грошовий потік, підтримувати інвестиційну активність, утримувати доступ до ринків капіталу і забезпечувати стратегічну гнучкість. У системі управління аграрними підприємствами ця категорія тісно пов'язана з такими складовими, як ліквідність, диверсифікація доходів, кредитоспроможність, фінансова грамотність керівництва та рівень страхового покриття.

Фінансова резильєнтність українського агробізнесу сьогодні знаходиться під значним тиском. Серед головних викликів:

Воєнна агресія Росії спричинила руйнування інфраструктури, мінування сільськогосподарських земель, втрату доступу до територій і суттєве скорочення виробництва [2].

Збої логістики — обмеження експорту через морські порти, що знижує виручку виробників і збільшує залежність від внутрішніх цін.

Інфляція та зростання собівартості — подорожчання ПММ, добрив, технічного обслуговування та іншого критично важливого ресурсу [3].

Недостатній доступ до фінансування — зниження обсягів банківського кредитування, ризики відмови у наданні позик без застави, обмеженість власних оборотних коштів

Кліматичні ризики — посухи, зливи, аномальні температури, що негативно впливають на урожайність. Ці фактори загрожують

платоспроможності, призводять до касових розривів, скорочення інвестицій у розвиток та змушують аграріїв орієнтуватися лише на короткострокове виживання.

Попри численні труднощі, існує ряд факторів, що можуть підвищити стійкість аграрного бізнесу:

Диверсифікація джерел доходу (поєднання різних видів продукції, переробка, логістичні послуги тощо) знижує залежність від одного сегмента ринку [1, 4].

Фінансове планування – формування резервних фондів, контроль за витратами, адаптивне бюджетування.

Інструменти агрофінансування: аграрні розписки, програми пільгового кредитування, форвардні контракти.

Участь у кооперативах і агрокластерах, що забезпечує масштабування закупівель і збуту, підвищення переговорної сили та доступ до спільного інвестування [6].

Страховання аграрних ризиків, зокрема — врожайних і кліматичних, як механізм мінімізації фінансових втрат.

Сьогодні формуються нові можливості, які слід інтегрувати у стратегії розвитку аграрного бізнесу:

Міжнародна підтримка: грантові програми, технічна допомога, гарантії від ЄС, Світового банку тощо. Зокрема, створення Фонду страхування воєнних ризиків дозволяє аграріям залучати кредити на безпечніших умовах [1, 4].

Розвиток AgroFinTech-рішень – мобільні застосунки для доступу до кредитів, обліку витрат, моніторингу виробництва та швидкого аналізу фінансового стану. Електронна аграрна звітність і цифрові паспорти поля – спрощують взаємодію з банками, аудиторами, донорами. [5].

Державні програми підтримки – компенсація відсоткових ставок, аграрні субсидії, програми кредитних гарантій. [6].

Отже, підвищення фінансової резильєнтності аграрного бізнесу є пріоритетом для збереження національного продовольчого потенціалу та сталого розвитку економіки України. Це потребує цілісного підходу: від зміцнення внутрішніх фінансових механізмів підприємств до формування сприятливого інституційного середовища та державної підтримки. У сучасних умовах фінансова резильєнтність має стати стратегічним орієнтиром як для окремих господарств, так і для агрополітики країни загалом.

Список використаних джерел

1. Bukaa S., Tkachuk V., Kondratiuk V. та ін. Prospects for agribusiness in Ukraine over the next 5 years. *International Journal of Environmental Studies*. 2022. Vol. 80, Iss. 2. P. 291–298.

2. VoxUkraine. Ukrainian Agribusiness: Between the Challenges of War and Market Opportunities 2025. URL: <https://voxukraine.org/ukrainian-agribusiness-between-the-challenges-of-war-and-market-opportunities/>
3. IFC; EBRD; DFC. IFC, EBRD, DFC help bolster Ukrainian agribusiness sector, strengthen global food security. 2023. URL: <https://www.ifc.org/en/news/press-release/2023/ukraine-agribusiness-financing>
4. EY Ukraine. The criterion of sustainability for Ukrainian agribusiness products based on FAO and EU Taxonomy. 2023. URL: https://www.ey.com/en_ua/news/2023/09/sustainability-agribusiness-ukraine
5. Digital technologies as a driver of resilience and institutional transformation: The case of Ukrainian agroholdings/ International Food and Agribusiness Management Review. 2024. Vol. 27, Iss. 1.
6. USAID AGRO. Financing agribusiness in times of war. 2023. URL: <https://www.agrifin.org/ukraine-agribusiness-during-war/>

Іваненко Д. П.,
здобувач вищої освіти спеціальності 072
Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Бурковська А. В.,
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В БАНКАХ В УМОВАХ ВОЄННОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

У сучасних умовах банківська система України функціонує в середовищі значного впливу зовнішніх та внутрішніх загроз, серед яких особливе місце посідає воєнна нестабільність. Збройний конфлікт на території країни істотно вплинув на банківський сектор, спричинивши погіршення платоспроможності позичальників, відтік капіталу, загострення проблем із ліквідністю, зростання недовіри серед клієнтів, що проявляється у масовому вилученні депозитів, зниженні попиту на банківські послуги та уникненні довгострокової співпраці з фінансовими установами.

У банківській сфері рівень ризику є суттєво вищим, ніж у більшості інших галузей економіки, що пояснюється особливостями здійснюваних фінансових операцій. Тобто, питання управління ризиками перестає бути суто внутрішньою процедурою банків і перетворюється на необхідну умову їх виживання та адаптації до надзвичайних викликів. Саме тому